

Examenul de bacalaureat național 2017

Proba E. c)

Istorie

Simulare pentru clasa a XII-a

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

СУБЈЕКАТ I

(30 бодова)

Прочитајте, пажљиво, ниженаведене изворе:

A. „Дана 22. априла 1964. године, пленара Централног Комитета Румунске Радничке Странке (Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român) усваја Декларацију о позицији РРС по питањима међународног комунистичког и радничког покрета, са којом румунски комунисти, користећи јаке несугласице између комунистичке партије Совјетског Савеза и оне из Н. Р. Кине, покушавају да се ослободе совјетског надзора. Овај нови став намеће и промену Устава Народне Републике Румуније (Constituției Republicii Populare Române) од 24. септембра 1952, која предвиђа зависност Румуније према СССР. Због тога, организовани су избори 7. марта 1965. за Велику Народну Скупштину (Marea Adunare Națională), која усваја дана 21.августа 1965 нови устав, који прокламује[...]«Социјалистичку Републику Румунију»(«Republica Socialistă România») (чл.1), сматрајући да се достигао високи степен развика на путу ка комунизму, са социјалистичком економијом (чл.5), са социјалистичком имовином (чл. 6), као основа било које имовине и са монополом државе у спољној трговини (чл. 8).

Да би се истакла државна независност, одустаје се од напомене Совјетског савеза у садржају Устава. [...]. Водећа улога Комунистичке партије је снажније истакнута, она се појављује међу принципима Устава, и део је једног чланка од самог почетка: «Чл.3. – У Социјалистичкој Републици Румунији, водећа политичка снага је Комунистичка Партија Румуније.(Partidul Comunist Român).»”

(E. Focșeneanu, *Istoria constituțională a României (1859-1991)*)

B. „Устав СССР из 1977. године ставља снажнији акценат на јединство: «СССР [...] повезује све нације и народе у виду заједничке изградње комунизма» (чл.70). Исти чланак одређује да «СССР је мултинационална федеративна уједињена држава...», уистину свака групација са специфичним етничким карактеристикама [...] има специфичан статус који Савез признаје. [...] Устав одржава функције државе. Наизглед реч је о подели власти између народа, државе и партије. Народ, «прави држитељ власти» (чл.2) бира Врховни Совјет са два Дома: Совјет Савеза (767 посланика) и Совјет Националности (750 посланика). Држава која представља израз воље друштва врши свој ауторитет посредством владе и бројних представничких органа. Партија «која постоји за народ и у служби народа» (чл.6, погл.III) је истовремено сила која «предводи и усмерава совјетско друштво» (art.6). Она је задужена да дефинише велике политичке и економске правце, да контролише државни апарат и економске и друштвене установе [...]»

(P. Milza, S. Berstein, *Istoria secolului XX*)

Полазећи од ових извора, одговорите на следеће захтеве:

1. Напомените једну политичку партију наведену у извору **A**. **2 бода**
2. Одредите, из извора **B**, информацију која се односи на Врховни Совјет. **2 бода**
3. Наведите по један основни закон из извора **A**, односно из извора **B**. **6 бодова**
4. Напишите, на испитни папир, слово које одговара извору који тврди да држава има мултинационални карактер. **3 бода**
5. Напишите једну везу узрок-последика између две информације из извора **A**, назначивши улогу сваке понаособ (узрок, односно последица). **7 бодова**
6. Представите две демократске политичке праксе из Европе XX-тог века. **6 бодова**
7. Наведите једну сличност између идеологија тоталитарних режима из Европе у XX-ом веку . **4 бода**

СУБЈЕКАТ II

(30 бодова)

Прочитајте, пажљиво, ниженаведени извор:

„Државни удар [...], од 2/14. маја 1864. године, је утабао пут брзој примени економских и друштвених реформи. Претеча је био такозвани рурални закон, усвојен 14/26. августа 1864, којим је успостављена велика подела земљишта. Закон је признавао потпуно право сељака кметова над земљом стеченом претходним законима, који су им доделили аграрне површине зависно од броја запрежне стоке, то јест од могућности производње сваког сељака. Они сељаци који нису поседовали земљу на коју су имали права добиће мали додатак, док [...] они што се не баве пољопривредом и нису били надничари добијају земљу само за кућу и башту. Закон је, такође, ограничавао додељену површину земље сељацима, на две трећине од имања земљопоседника. Шуме, основни елеменат економског благостања великог броја домаћинства, не узимају се у обзир. Закон је укинуо [...] вековне новчане и радне обавезе сељака према земљопоседницима. Након реформе, земљопоседницима и држави остају у власништву 70% обрадивог земљишта и пашњака, док поседи сељака [...] представљају 30%. [...]

„Александар Јоан Куза (*Alexandru Ioan Cuza*) створио је амбициозне планове да пружи новој држави модерне институције. Он је посветио значајну пажњу правосудном систему, којег је реорганизовао ускладно са потребама једне европске државе. Вредно напомињању је усвајање новог друштвеног законика 1864. године, који обезбеђује појединцу личне слободе, гарантује једнакост свих грађана пред законом и штити приватну имовину. С циљем стварања информисаних и продуктивних становника, он је предложио да образовање буде доступно свим друштвеним слојевима [...]. За ово, он је усвојио закон општег образовања 1864. године, који је утврдио образовање на свим нивоима, пружећи велику пажњу основном образовању установивши принцип бесплатности и обавезности.”

(M. Bărbulescu, D. Deletant, K. Hitchins, Ș. Papacostea, P. Teodor, *Istoria României*)

Полазећи од овог извора, одговорите на следеће захтеве:

1. Напомените владара румунске државе наведеног у датом извору. **2 бода**
2. Утврдите век на који се односи дати извор. **2 бода**
3. Наведите, из датог извора, законски акт који реорганизује правосудни систем и годину његовог усвајања. **6 бодова**
4. Наведите, из датог извора, две информације о „закону општег образовања”. **6 бодова**
5. Формулишите, на основу датог извора, једно мишљење о аграрној реформи, подржавајући га са две информације из датог извора. **10 бодова**
6. Аргументујте, путем историјског догађаја, тврдњу да један политички пројекат из периода 1801-1858 је допринео ставарању румунске модерне државе. (Бодује се представљање историјског догађаја и употреба појмова који изражавају узрочност и закључак). **4 бода**

СУБЈЕКАТ III

(30 бодова)

Израдите, на приближно две странице, есеј о локалним аутономијама и централним институцијама са румунског простора (IX- XVIII век), имајући у виду:

- напомену двеју локалних аутономија са румунског простора у IX- XI-ом веку;
- напомену двеју карактеристика локалних аутономија са румунског простора у XIII-ом веку;
- напомену једне средњовековне земље са спољнокарпатског румунског простора и представљање њене централне институције у XIV– XVI-ом веку;
- формулисање мишљења о еволуцији једне централне институције са румунског простора у XVIII-ом веку и подржати га једном историјском чињеницом.

Напомена! Бодује се употреба **адекватног историјског речника**, **структура** есеја, представљање **везе узрок-последича**, сачињавање **историјског аргумента** (представљање релевантне историјске чињенице и употреба појмова који представљају узрочност и закључак), поштовање **хронолошког/логичног редоследа** историјских чињеница и **уклапање** есеја у оквиру захтеваног простора.